

Stichting Nederlands Philharmonisch Orkest

Geadviseerd subsidiebedrag: € 13.517.700

Gevraagd subsidiebedrag: € 13.558.407

Over de instelling

Stichting Nederlands Philharmonisch Orkest, podiumkunsten, symfonieorkest met begeleidingsactiviteiten primair voor opera, Amsterdam

Stichting Nederlands Philharmonisch Orkest is een organisatie met twee orkesten: het Nederlands Philharmonisch Orkest (hierna: NedPhO) en het Nederlands Kamerorkest (hierna: NKO). Beide orkesten hebben een eigen artistiek profiel, zijn gespecialiseerd in het spelen van operarepertoire, en zijn complementair. Stichting Nederlands Philharmonisch Orkest besteedt een groot deel van zijn orkestcapaciteit aan het begeleiden van opera's van Nationale Opera & Ballet/De Nationale Opera (hierna: DNO). Daarnaast spelen beide orkesten symfonische concerten in de stad Amsterdam en in de regio Noord-Holland. De orkestformatie bestaat uit 105 musici die in één of beide orkesten spelen. Bij bijzondere bezettingen worden de orkesten aangevuld met freelancemusici. Beide orkesten spelen samen gemiddeld 166 voorstellingen/concerten per jaar, waarvan 42 voorstellingen als het operaorkest van DNO. De orkesten spelen incidenteel in het buitenland. Daarnaast is er veel aandacht voor educatieprojecten en talentontwikkeling.

Subsidieadvies

De aanvraag voldoet aan de eisen als bedoeld in artikel 3.17 van de Regeling op het specifiek cultuurbeleid.

De Raad voor Cultuur (hierna: raad) adviseert Stichting Nederlands Philharmonisch Orkest een subsidiebedrag toe te kennen van € 13.517.700.

Beoordeling

Artistieke/inhoudelijke kwaliteit van de kernactiviteiten

De raad beoordeelt het speelniveau van beide orkesten als zeer hoog. De orkesten zijn veelzijdig en flexibel, en werken samen met internationale solisten en dirigenten. In de periode 2021 - 2024 zijn de orkesten verjongd door het toetreden van nieuwe orkestleden. Ook de nieuwe en jonge chef-dirigent Lorenzo Viotti heeft voor een frisse wind binnen het NedPho gezorgd. De combinatie van twee orkesten binnen één organisatie maakt dat beide orkesten samen zowel grootschalig repertoire als kleine intieme concerten kunnen bieden op verschillende locaties en zodoende een breed en divers publiek bereiken met orkestrepertoire.

NedPho

Het NedPho bestaat sinds 1985 en profileert zich als groots, geëngageerd en inspirerend. Het orkest is gespecialiseerd in het operarepertoire van laatromantische tot hedendaagse componisten. Daarnaast speelt het orkest symfonisch repertoire van componisten als Mahler, Bruckner en Stravinsky, maar ook andere genres, zoals filmmuziek, musical, jazzmuziek en cross-over.

In de periode 2021 - 2024 heeft het NedPho bij DNO onder andere de opera's 'Animal Farm', 'Tosca', 'Lohengrin' en 'Eurydice - Die Liebenden, blind' uitgevoerd. Deze uitvoeringen waren volgens de raad van een zeer hoog niveau. Dankzij samenwerkingen met gastdirigenten en solisten, zoals pianist Anna Vinitzkaja en violist Veronika Eberle, speelde het orkest symfonische programma's met bekende meesterwerken, maar ook onbekend en nieuw repertoire.

Lorenzo Viotti is sinds september 2021 chef-dirigent van het NedPho en DNO. Zijn aanstelling heeft volgens de instelling gezorgd voor vernieuwing, avontuur en kwalitatieve groei. Dankzij zijn internationale netwerk heeft het orkest in de periode 2021 - 2024 voor het eerst in jaren weer in het buitenland gespeeld, zoals in Hamburg, Wenen en Parijs.

In de periode 2025 - 2028 speelt het NedPho bij DNO de opera 'Der Ring des Nibelungen' van Wagner. De muzikale leiding van de Ring is volgens de instelling idealiter in handen van de nieuwe chef-dirigent. De aanstelling van Lorenzo Viotti als chef-dirigent loopt af in het seizoen 2024 - 2025, waarna Viotti als gastdirigent aan het NedPho verbonden blijft. De instelling geeft aan op zoek te zijn naar een nieuwe chef-dirigent. De raad ziet de opvolger van Viotti met belangstelling tegemoet.

De symfonische programmering van het NedPho sluit aan bij het ritme van het jaar: in december een kerstprogramma, met Pasen een Passie van Bach, in de zomer programma's met een lichtere of populaire toets. Zo speelt het in juni 2025 'Dream Requiem' van singer-songwriter en componist Rufus Wainwright, een coproductie met orkesten uit Londen, Helsinki en Parijs en met medewerking van actrice Carice van Houten. De raad vindt de plannen voor de symfonische programmering beknopt uitgewerkt. Hij had graag meer gelezen over de ideeën voor meer experiment met behulp van lichtplannen, verhalende regie of sprekers tijdens een concert.

NKO

Het NKO bestaat sinds 1955 en profileert zich als wendbaar, dichtbij en dynamisch. Het kamerorkest speelt werken uit een groot deel van de muziekgeschiedenis. Doorgaans staat het onder leiding van muzikaal leider en

concertmeester Gordana Nikolić, die in het seizoen 2024 - 2025 zijn twintigjarig jubileum viert bij het orkest. Het orkest speelt meestal zonder dirigent.

In de periode 2021 - 2024 heeft het NKO een succesvolle landelijke tournee gemaakt met pianisten Lucas en Arthur Jussen. Daarnaast heeft het nieuwe werken laten horen van jonge Nederlandse componisten, zoals Meriç Artaç en Bram Kortekaas, en speelde het met de zangers van De Nationale Opera Studio onder de noemer 'Opera in Paradiso'.

Het NKO gaat in 2025 'Dido and Aeneas' van Henry Purcell uitvoeren in samenwerking met De Nationale Opera Studio van DNO en de Nederlandse Reisopera. Daarnaast gaat het NKO het concept voor de concerten in Paradiso verder aanscherpen, samenwerken met festivals als Cello Biënnale, Amsterdam Dance Event en SOUK, en met ensembles als het Amsterdams Andalusisch Orkest. De plannen om meer thematisch te werken in samenwerking met bijvoorbeeld debatcentra, influencers en verschillende media, vindt de raad interessant en sluiten goed aan bij de tijdgeest. Hetzelfde geldt voor de concertopstelling waarbij het publiek dicht bij de musici zit.

Beide orkesten zullen in de periode 2025 - 2028 hun eigen concertseries voortzetten in Het Concertgebouw en Paradiso in Amsterdam, podia in Haarlem en Alkmaar, en andere podia in Nederland. Om de zichtbaarheid in andere delen van Amsterdam verder te vergroten, gaan de orkesten hun concerten in de eigen Koepel (Amsterdam-Oost) uitbreiden en starten met concerten in Theater de Meervaart (Amsterdam-West). Daarnaast wordt de samenwerking met koren, zoals Cappella Amsterdam, het koor van DNO en het Groot Omroepkoor, gecontinueerd. De raad vindt dat de instelling beide orkesten gedifferentieerd inzet en veel samenwerkt met partners en culturele instellingen in de stad. Zij draagt op deze manier op relevante wijze bij aan de verdere verbreding van het muziekrepertoire.

De instelling wil de samenwerking met DNO in de komende periode verder intensiveren en inzetten op meer gezamenlijke projecten op het gebied van openbare repetities, registraties, educatie, sponsoring en samenwerkingen met media. De raad is positief over deze intensivering van de samenwerking met de vaste partner DNO.

De instelling geeft aan regelmatig te worden uitgenodigd voor concerten in het buitenland maar hierop slechts in beperkte mate te kunnen ingaan vanwege de begeleidingstaak en het budget. Spelen in het buitenland draagt volgens haar bij aan de kwaliteitsontwikkeling en een betere samenwerking binnen de orkesten. Daarnaast helpen buitenlandse optredens de orkesten om interessant te blijven voor solisten en dirigenten van internationale allure. De instelling is van plan in de periode 2025 - 2028 een bescheiden aantal concerten in het buitenland te

geven, waarbij duurzaamheid zoveel mogelijk in acht wordt genomen. De raad vindt de gedachtegang ten aanzien van de internationale activiteiten overtuigend onderbouwd.

De raad constateert dat de instelling haar verantwoordelijkheid neemt voor het opleiden van jong talent met het bieden van verschillende werkervaringsplekken. De Orkestacademie is in 2012 opgericht en biedt tien plekken per seizoen voor conservatoriumstudenten om minimaal tien weken deel te nemen aan de concertproducties, operaproducties en educatieprogramma's van beide orkesten. Sinds 2021 is de academie behalve voor studenten ook toegankelijk gemaakt voor recent afgestudeerde musici. De raad is positief over deze drempelverlaging, waardoor jonge musici uit het hele land de mogelijkheid hebben te solliciteren en zich, door deelname aan de academie, beter voor te bereiden op de beroepspraktijk. De raad is verheugd om te lezen dat de honoraria voor de deelnemers zijn verhoogd en zodoende bijdragen aan de eerlijke betaling van musici.

Daarnaast biedt de instelling in samenwerking met DNO sinds 2015 een positie als assistent-dirigent. In de periode 2021 - 2024 heeft de functie meer impact gekregen door de assistent-dirigent ook te betrekken bij producties met DNO. Dit beoordeelt de raad als positief.

In 2011 was de instelling mede-initiatiefnemer van de Nationale Master Orkestdirectie. Sindsdien krijgen de deelnemers van deze prestigieuze tweejarige masteropleiding de kans om onder begeleiding met het NedPho te repeteren.

In de periode 2021 - 2024 is de instelling begonnen met een pilot voor studenten van de compositieafdeling van het Conservatorium van Amsterdam, die de kans kregen om bestaande werken te instrumenteren of nieuw werk te schrijven voor ensembles uit de orkesten. De instelling geeft aan dat de pilot succesvol was en in de periode 2025 - 2028 wordt gecontinueerd onder de naam Composers Lab. De raad is positief over de plannen voor dit Composers Lab en vindt de meerwaarde voor jonge componisten groot.

Alle trajecten op het terrein van talentontwikkeling worden in de periode 2025 - 2028 door de instelling gecontinueerd.

Maatschappelijke betekenis

Het NedPhO en het NKO zijn goed verankerd in de stad Amsterdam. Zij zoeken de verbinding met de wijken en werken behalve met partners in de culturele sector ook met organisaties in het onderwijs en de zorg. De raad constateert dat de instelling veel samenwerkt met diverse partners in de stad.

Tevens stelt de raad vast dat de instelling een voorhoederol speelt bij het geven van muziekeducatie en al decennialang heel veel kinderen in Amsterdam bereikt. De educatieve programma's zijn innovatief en gaan uit van de kracht van een heel symfonieorkest. De instelling kiest bewust voor het geven van schoolconcerten omdat via de scholen alle kinderen worden bereikt, ook kinderen die van huis uit niet opgroeien met concertbezoek van klassieke muziek.

In de periode 2021 - 2024 ontwikkelde de instelling een breed palet aan educatieve projecten. Zij richtte zich daarbij op kinderen en jongeren van alle leeftijden in het basis-, voortgezet en speciaal onderwijs. Om deze projecten te realiseren werd opnieuw samengewerkt met een aantal vaste partners, waaronder DNO en Het Concertgebouw Amsterdam. De samenwerking binnen de Alliantie Muziekeducatie Amsterdam is bedoeld om het aanbod in de stad goed op elkaar af te stemmen. De raad is onder de indruk van het brede palet en de stijgende lijn van de aantallen kinderen die de instelling in de huidige periode heeft bereikt. Hij is dan ook verheugd om te horen dat in de periode 2025 - 2028 nieuwe programma's zullen worden ontwikkeld en succesvolle programma's worden gecontinueerd.

In de periode 2021 - 2024 hebben musici van beide orkesten een groot lustrumconcert gespeeld in Het Concertgebouw ter ere van het vijftienjarig bestaan van het Leerorkest met medewerking van alle leerorkesten en -koren. De samenwerking met het Leerorkest wordt in de periode 2025 - 2028 voortgezet en dat geldt ook voor de samenwerking met het Amersfoorts Jeugd Orkest en het Almeers Jeugd Symfonie Orkest.

In de periode 2025 - 2028 werkt de instelling mee aan een Pilot Talentbegeleiding voor kinderen die minder toegang hebben tot goed muziekonderwijs, met een focus op kinderen met een cultureel diverse achtergrond. Zij doet dit in samenwerking met een aantal culturele gezelschappen, podia en muziekscholen in de stad Amsterdam. De raad is positief over het uitgebreide netwerk aan partners waarmee de instelling samenwerkt en de plannen om het aanbod te verbreden en de toegankelijkheid voor zoveel mogelijk kinderen te verlagen.

De instelling toont zich ook op andere terreinen een waardevolle maatschappelijke partner. Zo spelen musici uit beide orkesten concerten in ziekenhuizen, verzorgings- en verpleegtehuizen, krijgen lokale amateurmusici de kans om samen te spelen met musici van de orkesten in een scratch-orkest en worden tien keer per seizoen openbare repetities georganiseerd om de drempel voor het publiek te verlagen. De raad is positief over deze participatieconcerten en constateert dat de concerten die door de musici in samenwerking met de Stichting Appeltaartconcerten worden gegeven in verzorgingstehuizen, buurthuizen, wijktheaters, hospices en tbs-klinieken gewaardeerd worden. Dat

geldt ook voor het kerstconcert speciaal voor ouderen, dat sinds 2010 in Het Concertgebouw wordt georganiseerd in samenwerking met het Nationaal Ouderenfonds.

In de periode 2025 - 2028 investeert de instelling in een breed sociaal netwerk in de wijk, waarmee zij nog meer groepen wil ontvangen die niet snel initiatief nemen om naar concertzalen te komen. De raad heeft bewondering voor de wijze waarop de instelling de deuren van de NedPho-Koepel opent met festivals, repetities en concerten voor alle mensen in de wijk en vindt dat de instelling hiermee een voorbeeld stelt.

De instelling gaat in haar aanvraag voldoende in op de toepassing van de kernwaarden van de Fair Practice Code, zoals solidariteit, duurzaamheid en vertrouwen. Ze gaat voldoende in op sociale veiligheid op de werkvloer. Haar beleid ten aanzien van sociale veiligheid borgt ze door de Code Gewenst Gedrag en een training coachende vaardigheden voor de managers.

De instelling beschrijft voldoende hoe ze eerlijke beloning nastreeft. Ze is aangesloten bij de cao Nederlandse Orkesten en de cao Remplaçanten Nederlandse Orkesten. De instelling geeft aan in de periode 2025 - 2028 de focus te willen leggen op duurzame inzetbaarheid van de medewerkers en een actiever loopbaanbeleid te gaan voeren.

De instelling beschrijft voldoende hoe ze de Code Diversiteit & Inclusie toepast in de omgang met medewerkers en personeel. De instelling geeft aan diversiteit en inclusie een belangrijk thema te vinden en de komende jaren verdere stappen te gaan zetten om de diversiteit in de volle breedte te bevorderen. Zo geeft ze aan bij het aantrekken van gastdirigenten en solisten actief te zoeken naar meer vrouwen en meer mensen van kleur.

Toegankelijkheid

De instelling zegt een zo breed mogelijk publiek te willen bereiken en verwelkomen. Ze doet dit naar eigen zeggen door op veel verschillende podia te spelen, door diverse samenwerkingen aan te gaan, door een gevarieerd repertoire te brengen, door de marketing en communicatie af te stemmen op de doelgroepen en door de prijzen van de kaarten bewust laag te houden.

De raad is positief over het publieksbeleid van de instelling en constateert dat de diversiteit en verjonging van het publiek in de huidige periode is toegenomen. In de periode 2025 - 2028 wil de instelling deze stijgende lijn voortzetten.

De raad vindt dat de instelling het onderwerp diversiteit goed in het vizier heeft en stappen zet door samen te werken met diverse partners in de wijk en in de stad, en door te spelen op andere podia en festivals.

Daarnaast wil de instelling meer digitale middelen inzetten als voorbereiding op een concertbezoek, zoals het maken van nieuwe afleveringen voor haar succesvolle podcastseries en het ontwikkelen van meer audiovisuele content. De instelling is van plan om korte video's op te nemen als tutorials en een serie te maken van colleges met chef-dirigent Viotti in de NedPhO-Koepel in Amsterdam. Ten slotte wil zij kijken naar de haalbaarheid van meer digitaal aanbod en naar de rendabiliteit en effectiviteit van streaming. De raad beoordeelt deze plannen als interessant en positief.

Bedrijfsmatige gezondheid

Op basis van de kengetallen (liquiditeit, solvabiliteit en weerstandsvermogen) in de jaarrekening 2022 constateert de raad dat de instelling er financieel gezond voor staat. De ingediende begroting is nagenoeg sluitend. De instelling verwacht in de periode 2025 - 2028 jaarlijks een stijging van de totale baten en lasten als gevolg van een toename van de eigen inkomsten en van de personeelslasten. De instelling heeft een goede risicoanalyse voor het geval van tegenvallende inkomsten en uitgaven en presenteert betrouwbare bijbehorende beheersmaatregelen. Het orkest heeft een goede financieringsmix.

De instelling vraagt aandacht voor het feit dat ze sinds de subsidiekorting in 2013 gedwongen is medewerkers aan te stellen met deeltijdcontracten. De deeltijdbanen in combinatie met de hoge kosten voor woningen in de regio Amsterdam maken het volgens de instelling voor met name jonge musici moeilijk om een bestaan op te bouwen. De instelling betaalt 110 procent van de cao Nederlandse Orkesten maar zou liever 120 of 130 procent betalen. Met de huidige begroting is hier echter geen ruimte voor.

De instelling licht voldoende toe hoe zij de principes van de Governance Code Cultuur toepast.

Geografische spreiding

Stichting Nederlands Philharmonisch Orkest is gevestigd in Amsterdam. Binnen de categorie Symfonieorkest met begeleidingsactiviteiten primair voor opera is zij de enige aanvrager.